

Saturday, September 30, 2006

“เราสู้” หลัง 6 ตุลา

คำชี้แจง:

คารวะนอบน้อม แต่สหาย

ผู้อุทิศชีพถวาย ต่อสู้ *

ข้อเขียนข้างล่างนี้ ผมทำขึ้นเป็น "ภาคผนวก" สำหรับบทความของผมเรื่อง "เราสู้: เพลงพระราชนิพนธ์ การเมืองกับการเมืองปี 2518-2519" ฉบับปรับปรุงใหม่ (ฉบับพิมพ์ครั้งแรกใน **ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง**, 2545, หน้า 115-148) ตัวยกบทความผมได้แก้ไขเพียงเล็กน้อย แต่ส่วน "ภาคผนวก" นี้เป็นการเขียนใหม่เกือบทั้งหมด ทั้งบทความฉบับปรับปรุงและ "ภาคผนวก" ผมทำเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ยกเว้นข้อความบางส่วนของเชิงอรรถที่ 5 ข้างล่าง ที่เพิ่งเขียนเพิ่มเติมเมื่อเร็วๆ นี้ ในที่สุด งานชิ้นนี้จะปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มใหม่ของผมชื่อ **"เพราะทรงธรรมรัชชัชวาลย์" : รามบทความเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และการเมืองไทยสมัยใหม่** ซึ่งอยู่ในระหว่างเตรียมต้นฉบับ สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล 6 ตุลาคม 2549

* นี่คือ 2 บาทแรกในโคลงสี่สุภาพ 2 บาทที่ โยธิน มหายุทธนา (ประวดี ศรีมันตระ) เขียนสดดี จิตร ภูมิศักดิ์ ตีพิมพ์ครั้งแรกใน **กวีการเมือง** (แนวร่วมนักศึกษาเชียงใหม่, 2517)

ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า บรรดาตำรวจและกลุ่มพลังฝ่ายขวาที่บุกโจมตีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเช้าวันที่ 6 ตุลา มีความเชื่อมั่นว่าปฏิบัติการของพวกเขาเป็นการกระทำเพื่อปกป้องราชบัลลังก์และเป็นการสนองพระราชดำริ ถ้าเพลง “เราสู้” ที่ทรงพระราชทานไว้ก่อนหน้านั้น ยังไม่สร้างความมั่นใจเพียงพอ พระราชกรณียกิจของพระราชวงศ์บางพระองค์ในวันที่ 6 และช่วงใกล้เคียง น่าจะทำให้หายสงสัยได้

ตอนเย็นวันที่ 6 หลังจากลูกเสือชาวบ้านซึ่งได้ชุมนุมบริเวณพระบรมรูปทรงม้าตั้งแต่เช้าเพื่อประณามนักศึกษาและผู้ที่ถูกเขามองว่าสนับสนุนนักศึกษาในการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ (ป่วย อึ้งภากรณ์ พรรคสังคมนิยม และรัฐมนตรีพรรคประชาธิปไตยบางคน) พากันเคลื่อนขบวนบุกเข้าไปยังทำเนียบรัฐบาลแล้ว **(1)** สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาพบ ดังที่ **ดาวสยาม** รายงาน ดังนี้

โปรดเกล้าฯ ให้ธรรมเนียมผู้ฯ

เมื่อเวลา 17.00 น.ของวันที่ 6 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับสั่งเรียกนายธรรมนุญ เทียนเงิน ผู้ว่าการกรุงเทพมหานครเข้าเฝ้าฯ ทรงรับสั่งเกี่ยวกับการที่ได้มีลูกเสือชาวบ้านจากต่างจังหวัดนับเป็นหมื่นๆ คนได้มาชุมนุมนั้นอาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับอาหารและที่พัก ทรงรับสั่งให้นายธรรมนุญชี้แจงให้ลูกเสือชาวบ้านสลายนัด ในขณะนั้นเองสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพร้อมกับนายธรรมนุญ เทียนเงิน มาที่ทำเนียบรัฐบาลและที่ชุมนุมลูกเสือชาวบ้านด้วย ได้ทรงมีพระราชดำรัสกับกลุ่มลูกเสือชาวบ้านที่มาชุมนุม

ดาวสยาม ได้นำพระราชดำรัสดังกล่าวมาตีพิมพ์ว่า ข้าพเจ้าขอให้ทุกคนยิ้มแย้มและใจเย็นๆ ไม่มีอะไรที่แก้ไขไม่ได้ แต่ต้องค่อยแก้ค่อยไป บ้านเมืองตอนนี้กำลังต้องการความสามัคคีและกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่สำคัญ ฉะนั้นขอให้ทุกคนสลายนัดเสีย ถือว่าให้ของขวัญกับข้าพเจ้า ท่านเหนื่อยกันมานานมากแล้ว ขอให้กลับไปพักผ่อนเสียให้สบาย ทุกคนโปรดทราบว่าจะสองลั่นเกล้าฯทรงเป็นห่วง ไม่มีอะไรที่สองลั่นเกล้าฯจะเสียใจเท่ากับพวกเราหากันเอง ขอให้ทุกคนโชคดี(2)

น่าสังเกตว่า ขณะนั้น เหตุการณ์ที่ธรรมศาสตร์สิ้นสุดลงแล้วหลายชั่วโมง และความรุนแรงที่ตำรวจลูกเสือชาวบ้าน และกลุ่มพลังฝ่ายขวาอื่นๆกระทำต่อนักศึกษาที่นั่น ได้เป็นที่รู้จักกันแล้ว (หนังสือพิมพ์ฉบับบ่ายทุกฉบับได้พาดหัว และรายงานข่าวแล้ว) ไม่ปรากฏว่าทรงมีพระราชดำรัสถึงเหตุการณ์ดังกล่าวแต่อย่างใด (3)

วันต่อมา คือวันที่ 7 ตุลาคม 2519, ตามบันทึกของวชิษฐ เดชกุญชร, “เวลาประมาณ 15.30 นาฬิกา ทูลกระหม่อมน้อยและทูลกระหม่อมเล็กเสด็จไปยังโรงพยาบาลตำรวจและโรงพยาบาลวชิระ เพื่อทรงเยี่ยมผู้ได้รับบาดเจ็บจากการจลาจลที่กำลังพักรักษาพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลทั้งสองแห่ง” (4) ถ้าวิษณุเขียนแบบกำกวมให้สงสัยได้ว่า พระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ทรงเยี่ยมเฉพาะฝ่ายที่บุกเข้าไปในธรรมศาสตร์เท่านั้น ไม่ใช่ฝ่ายนักศึกษาและผู้ชุมนุมในมหาวิทยาลัย (ซึ่ง “ได้รับบาดเจ็บจากการจลาจล” เช่นกัน) ใช่หรือไม่ **เสียงปวงชน** ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม 2519 ได้ตีพิมพ์ภาพถ่ายที่ทั้ง 2 พระองค์ทรงกำลังก้มลงสอบถามอาการผู้บาดเจ็บที่กำลังนอนอยู่บนเตียงผู้หนึ่งด้วยพระพักตร์ห่วงใย พร้อมคำบรรยายภาพว่า “ทูลกระหม่อมทั้งสองพระองค์เสด็จเยี่ยมตำรวจที่ได้รับบาดเจ็บจากการกวาดล้างที่ธรรมศาสตร์ที่โรงพยาบาลตำรวจ เมื่อ 15.00 น. วันที่ 7 เดือนนี้ และพระราชทานเงินของมูลนิธิสายใจไทยให้ตำรวจที่ได้รับบาดเจ็บทุกคน” (5)

สองสัปดาห์ต่อมา คือในวันที่ 20 ตุลาคม ได้มีพิธีบำเพ็ญกุศลและบรรจุศพนายเสมอ อัจฉริยะ ลูกเสือชาวบ้านคนหนึ่งที่ถูกเข้าไปในมหาวิทยาลัยในเช้าวันที่ 6 และเสียชีวิต (จากกระสุนของฝ่ายนักศึกษา?) โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ เสด็จพระดำเนินทรงร่วมงานด้วย วันต่อมา **ไทยรัฐ** ตีพิมพ์บนหน้า 1 พระฉายาลักษณ์ทั้งสองพระองค์ในฉลองพระองค์ไว้ทุกข์ดำ กำลังทรงนั่งย่อพระวรกายลงสนทนากับครอบครัวของนายเสมออย่างใกล้ชิด พร้อมคำบรรยายภาพสั้นๆ (ในลักษณะที่หนังสือพิมพ์เรียกว่า “ภาพ

เป็นข่าว”) วันที่ 22 ตุลาคม **ไทยรัฐ** และ **ไทยเดลี** ตีพิมพ์พระฉายาลักษณ์ของ 2 พระองค์ในพระอริยาบทเดียวกันระหว่างทรงสนทนากับลูกเสือชาวบ้านที่มาร่วมงานและเฝ้ารับเสด็จในวันบรรจุกษัตริย์สมอ แต่อยู่ในหน้า 4 มีเพียง **เดลินิวส์** ฉบับวันนั้น ที่นอกจากตีพิมพ์พระฉายาลักษณ์ในหน้า 1 แล้ว ยังรายงานข่าวในหน้าเดียวกัน ดังนี้:

ฟ้าหญิงฯ สดุดีศพ
ลูกเสือชาวบ้าน

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองเสด็จทรงบำเพ็ญพระกุศลและบรรจุกษัตริย์ “นายสมอ อัจฉริยะ” ลูกเสือชาวบ้านที่เสียชีวิตจากการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ จากเหตุการณ์จลาจล “6 ต.ค.” ที่วัดพระศรีมหาธาตุ ท้าวมกลาง ลูกเสือชาวบ้านร่วมพิธีกว่า 5 พันคน ทรงสดุดีวีรกรรมว่าสมควรแก่การเชิดชูเป็นแบบอย่าง

เมื่อเวลา 15.00 น. (ที่ ๒๐) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จทรงบำเพ็ญพระกุศลและบรรจุกษัตริย์ นายสมอ อัจฉริยะ ลูกเสือชาวบ้านรุ่นที่ 5 ค่ายวังสรณภรณ์ 206/3 กทม. 70 ณ ศาลาทักษิณประดิษฐ์ วัดพระศรีมหาธาตุ เมื่อเสด็จมาถึง สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ พระสงฆ์ 39 รูป สวดมาติกาจบแล้ว เจ้าพนักงานลาดหญ้าโยง สมเด็จพระเจ้าลูกเธอฯ เสด็จไปทอดผ้าแล้วทรงหลังทักษิณเทก

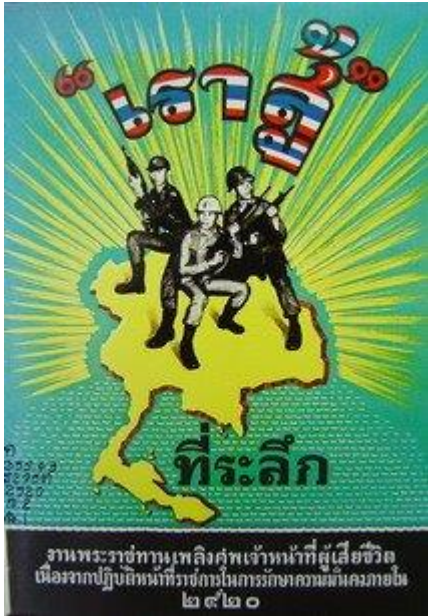
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ทรงกล่าวสดุดีเกียรติคุณ นายสมอ อัจฉริยะ ว่า “การปฏิบัติหน้าที่ครั้งนี้ [เป็นไปตาม] คำสวดบิณฑุญานที่ได้ปฏิบัติไว้กับลูกเสือชาวบ้าน สมควรแก่การเชิดชูเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ลูกเสือชาวบ้านต่อไปในด้านมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์” แล้วเสด็จไปที่หน้าหีบศพ ทรงหยิบดินห่อผ้าขาวดำวางบนพานที่ตั้งหน้าหีบศพ ทรงวางพวงมาลา

ในโอกาสนี้ ทั้งสองพระองค์ เสด็จเยี่ยมลูกเสือชาวบ้านกว่า 5,000 คน ซึ่งเดินทางมาจากจังหวัดใกล้เคียงที่มาเฝ้ารับเสด็จอย่างคับคั่งตามพระอริยาบถด้วย

สำหรับวีรกรรมของนายสมอ ที่ได้ปฏิบัติจนถึงแก่เสียชีวิต คือ เมื่อวันที่ 6 ต.ค.นี้ เวลา 08.00 น. นายสมอได้ติดตามตำรวจเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้ ถูกฝ่ายผู้ก่อการไม่สงบระดมยิงมาจากด้านข้างหอประชุมใหญ่ ได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตในเวลาต่อมา

แม้มิได้ทรงอ้างอิงถึงเพลง “เรารู้” แต่การที่เจ้าฟ้าสิรินธรทรงสดุดีพฤติกรรมของนายสมอ (และโดยนัยคือลูกเสือชาวบ้านคนอื่น) ที่ธรรมศาสตร์ในเช้าวันที่ 6 ตุลาคม ว่าเป็น “การปฏิบัติหน้าที่” ที่ “สมควรแก่การเชิดชูเพื่อเป็นตัวอย่าง” นับว่าสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงอย่างมาก (เปรียบเทียบคำที่ทรงใช้ “ปฏิบัติหน้าที่” กับ “หน้าที่เรา” ในเพลง) (6)

ไม่กี่เดือนต่อมา การเชื่อมโยงระหว่างเพลงพระราชนิพนธ์ “เรารู้” กับ “การปฏิบัติหน้าที่” ในลักษณะเดียวกัน (ต่อต้านภัยของราชบัลลังก์) จะแสดงออกให้เห็นโดยตรง คือในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าหน้าที่ผู้เสียชีวิตจากการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ซึ่งในสมัยที่ยังมีการต่อสู้ด้วยอาวุธในชนบทของ พคท. เป็นหนึ่งในงานประจำปีที่ทางราชการให้ความสำคัญมากที่สุด ในหลวงและพระราชินีทรงเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เองทุกครั้งตั้งแต่ครั้งแรกในปี 2512 สำหรับปี 2520 ซึ่งเป็นปีแรกหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม และมีขึ้นในวันที่ 29 มีนาคม ทางกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ได้จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกของงานเช่นทุกปี โดยแยกเป็น 2 เล่ม เล่มหนึ่งเป็นรายชื่อและรูปถ่ายผู้เสียชีวิต, หมายกำหนดการงานพระราชทานเพลิงศพ, และคำไว้อาลัยต่างๆ อีกเล่มหนึ่ง เป็นบทความต่อต้านคอมมิวนิสต์ล้วนๆ มี 3 เรื่อง คือ “ยิ่งปราบยิ่งมาก จริงหรือ?” (โจมตีพรรคคอมมิวนิสต์ไทย), “รอบบ้าน เมืองเรา” (โจมตีประเทศคอมมิวนิสต์อื่นโดจีน) และ “เนื่องจาก...6 ตุลาคม 2519” ซึ่งแตกต่างให้กับการฆ่าหมู่และปราบปรามขบวนการนักศึกษาในวันนั้น

ที่น่าสนใจคือ ปกหน้าของหนังสือเล่มหลังนี้ นอกจากมีชื่อหนังสือซึ่งเหมือนกับเล่มแรกว่า **ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าหน้าที่ยุติธรรมเนื่องมาจากปฏิบัติหน้าที่ราชการในการรักษาความมั่นคงภายใน** แล้ว ยังมีรูปวาดแผนที่ประเทศไทย มีทหารตำรวจในเครื่องแบบ 3 คนถือปืนในท่าคล้ายกับกำลังเผชิญหน้าศัตรู (รูปทหารตำรวจเป็นรูปถ่าย แปะทับลงบนรูปวาด) ด้านบนสุดของรูป (เหนือรูปทหารตำรวจและแผนที่) เป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ ซึ่งมีสีแบบธงชาติ (3 สี 5 แถบ) ว่า “เราสู้” ในหน้าแรกสุดของหนังสือ เป็นเนื้อเพลงพระราชนิพนธ์ “เราสู้” โดยมีกระดาดไซบางๆ พิมพ์พระปรมาภิไธยย่อ “ภปร” ปิดทับ ข้างล่างเนื้อเพลงมีคำบรรยายว่า “ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่บรรดาผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ” หลังจากนั้นเป็นเวลาหลายปี หนังสือที่ระลึกงานนี้ (เล่มบทความ) จะมีเนื้อเพลง “เราสู้” ในหน้าแรกเสมอ(7)

ความเชื่อมโยงระหว่างเพลง “เราสู้” -สถาบันกษัตริย์-การต่อต้านคอมมิวนิสต์ (หรือต่อต้านสิ่งที่คุณเป็นการ “คุกคาม” ต่อสถาบันกษัตริย์เหมือนคอมมิวนิสต์) จะแสดงออกให้เห็นอีกอย่างน่าสนใจยิ่งในเหตุการณ์สำคัญในปลายเดือนกันยายน 2520 นั่นคือ กรณีระเบิดหน้าที่ประทับที่จังหวัดยะลา(8)

ประมาณ 4 โมงเย็น วันที่ 22 กันยายน 2520 ขณะทีในหลวง พร้อมด้วยพระราชินี และพระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ กำลังทรงเป็นองค์ประธานในพิธีพระราชทานรางวัลแก่โรงเรียนปอเนาะ และพระราชนัดดาประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน ที่สนามโรงพิธีช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ระหว่างที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำลังอ่านรายงานถวาย ได้เกิดการระเบิดขึ้น 2 ครั้งติดต่อกันในบริเวณที่ลูกเสือชาวบ้านซึ่งมาร่วมพิธี ประมาณ 3 หมื่นคน กำลังชุมนุมเข้าเฝ้าอยู่ (ภายหลังรัฐบาลแถลงว่า ระเบิดลูกแรกห่างจากปะรำพิธีที่ทรงประทับ 55 เมตร ลูกที่สอง 110 เมตร มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 47 คน) หลังจากเกิดความชุลมุนบริเวณนั้นและพระราชพิธีชะงักลงชั่วคราว โดยที่ดูเหมือนว่าตลอดเวลาในหลวงทรงประทับยืนอยู่กับที่ โดยมีเจ้าหน้าที่เข้ายืนล้อมรอบให้การอารักขา(9) ในหลวงได้ทรงงานต่อไป โดยมีพระราชดำรัสกับผู้มาร่วมในพิธี **เดลินิวส์** เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวที่รายงานว่าเกิดอะไรขึ้น**จากที่เกิดเหตุ** ไม่ใช่จากการถ้อยคำในแถลงการณ์ของรัฐบาล (ดูเหมือนเพราะเป็นฉบับเดียวที่เินเฉยต่อการขอร้องของตำรวจ)(10) ดังนี้
ในหลวงทรงมีพระราชดำรัสถึงพสกนิกรที่อยู่ในเหตุการณ์ที่จังหวัดยะลา ขอให้ทุกคนมีจิตใจเข้มแข็งไม่ตื่นตื่นต่อสถานการณ์ เปิดหูเปิดตาให้ดี ก็สามารถขจัดอันตรายเหล่านั้นได้ คนไทยไม่ว่าอยู่ภาคไหนมีจิตใจอย่างเดียวกัน คือรักษาความสงบ ใครก่อความไม่สงบเราก็ต้องป้องกัน และทรงชมเชยลูกเสือชาวบ้าน ที่ปฏิบัติตนได้อย่างดีตามที่ฝึกไว้ ขอให้ทุกคนมีความเข้มแข็ง ปลอดภัย และมีความสำเร็จทุกประการ . . . (11)

เมื่อจบคำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ซึ่งประทับอยู่ในโรงพิธี ทรงร้องเพลง “เรารู้” นำ จากนั้น เสียงเพลง “เรารู้” ก็กระหึ่มขึ้นมาจากเสียงของประชาชน ลูกเสือชาวบ้าน ทหาร ตำรวจ ทุกคนสงบนิ่งร้องเพลง ด้วยความตั้งใจ สิมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อจบจากเพลง “เรารู้” เสียงเพลง “ศึกบางระจัน” ก็ติดตามมาอีกอย่างพร้อมเพรียง จากนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ฟ้าหญิงทั้งสองพระองค์ เสด็จลงจาก โรงพิธีทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกรที่เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด จากนั้นเสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์พระที่นั่ง ไปทรงเยี่ยมผู้บาดเจ็บที่โรงพยาบาลจังหวัดยะลา เมื่อเวลา 18.55 น. ทรงเยี่ยมเยียนผู้บาดเจ็บ ที่รับการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลดังกล่าว และทรงมีพระราชปณิธานแก่นายแพทย์ไพบุลย์ เวชสาน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเป็นเวลานานพอสมควร ก่อนที่จะเสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ

สิ่งที่ชวนสะอิดใจที่สุดคือ ในยาม “หน้าสีหน้าขวาน” อย่างยิ่งเช่นนั้น พระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ทรงระลึกถึงเพลง “เรารู้” ก่อนอื่นใด และทรงร้องนำเพลงนี้ขึ้น ผมคิดว่า เราสามารถพูดได้ว่า เมื่อเกิดระเบิดขึ้น คงไม่มีใครนึกกันว่าเป็นฝีมือของ “มุสลิมแยกดินแดน” ดังที่จะถูกสรุปในเดือนต่อมา (เมื่อมีการจับผู้ต้องหามุสลิม 4 คน) และพระเจ้าลูกเธอทั้ง 2 พระองค์ ตลอดจนในหลวง พระราชินี ไม่ต้องพูดถึงคนอื่นๆ ในที่นั้น อาจจะมีคนถึงศัตรูที่เพลง “เรารู้” ถูกสร้างขึ้นมาให้เหมือนเสมือนอาวุธในการต่อสู้ คือพวกคอมมิวนิสต์ก็ได้ (อย่างน้อย เหตุการณ์ร้ายในภาคใต้ที่เกี่ยวกับพระราชวงศ์ ซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อต้นปีนั้น คือกรณีหม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิต ถูกยิงสิ้นชีพิตักษัยในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ขณะทรงประทับเฮลิคอปเตอร์บินอยู่เหนือบ้านเหนือคลอง อำเภอเวียงสระ สุราษฎร์ธานี ก็เป็นฝีมือของพวกคอมมิวนิสต์)**(12)**

แต่ไม่ว่าจะทรงนึกถึงใครหรือไม่ ผมคิดว่า เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าเพลง “เรารู้” มีลักษณะที่เรียกว่า “กินใจ” ต่อพระเจ้าลูกเธอทั้ง 2 พระองค์ (และน่าจะต่อในหลวงพระราชินีและคนอื่นๆ ในที่นั้น) ทำไม? ผมคิดว่า “เรารู้” ถ่ายทอดความรู้สึกของการกำลังถูกคุกคามอย่างหนัก ระเบิดที่ตั้งขึ้นติดกัน 2 ครั้ง เหมือนกับการ “ซู่ล้าล้างโคตร” อย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกัน แม้เพลงจะกล่าวว่า “ก็ไม่วุ่น” แต่ผมคิดว่า เราสามารถตั้งคำถามได้ว่า “เรารู้” นอกจากสะท้อนความรู้สึกถูกคุกคามแล้ว ยังสะท้อนความรู้สึกตกใจกลัวด้วยหรือไม่? คงจำได้ว่า เมื่อทรงเผยแพร่กลอน “เรารู้” ครั้งแรกในช่วงวันปีใหม่ 2519 นั้น ทรงมีพระราชดำรัสเตือนพร้อมๆ กันว่า “ไม่ควร... ตื่นตกใจจนเกินไป”**(13)** อาจกล่าวได้ว่า “เรารู้” เป็นการพยายามช่วยให้ไม่ “ตื่นตกใจ” หรืออย่างน้อยก็ “ตื่นตกใจจนเกินไป” นั่นเอง ผมคิดว่านี่เป็นความจริงไม่เฉพาะแต่ในเหตุการณ์ระเบิดที่ยะลาเท่านั้น แต่รวมถึงตั้งแต่ปี 2518 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเพลง “เรารู้” ถือกำเนิดขึ้น (ในรูปพระราชดำรัส) ภูมิหลังของเพลงนี้คือคลื่นความตระหนักในหมู่ชนชั้นนำไทย อันเนื่องมาจากกระแสสูงในประเทศไทยและชายขอบในประเทศเพื่อนบ้านของขบวนการฝ่ายซ้าย

“ไม่ต้องกลัว” เป็นประเด็นที่ทรงย้ำอีกในพระราชดำรัสที่เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงมาจากเหตุการณ์ระเบิดที่ยะลา กล่าวคือ ในวันที่ 31 ตุลาคม 2520 ได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายอารมย์ รัตนพันธุ์ ครูช่วยราชการส่วนการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เข้าเฝ้าที่ศาลาดุสิตาลัย เพื่อรับพระราชทานเหรียญรัตนาภรณ์ โดยมีลูกเสือชาวบ้าน “หลายร้อยคน” (เข้าใจว่าจากจังหวัดเดียวกัน) ร่วมเข้าเฝ้าด้วย โอกาสนี้ได้ทรงมีพระราชดำรัสซึ่งทำให้เราได้ทราบเรื่องของ “ครูอารมย์” ว่าเป็นผู้มีบทบาทช่วยให้ผู้มาร่วมพิธีพระราชทานธงในขณะที่เกิดระเบิด อยู่ในความสงบ หลีกเลี่ยงการแตกตื่นตกใจ (จึงได้รับพระราชทานเหรียญดังกล่าว) ซึ่งเรื่องนี้ไม่มีการรายงานในหนังสือพิมพ์เมื่อเกิดเหตุเลย (ไม่มีแม้แต่ชื่อ อารมย์ รัตนพันธุ์) ในหลวงทรงมีพระราชดำรัสนี้เป็นเวลาถึงเกือบ 1 ชั่วโมง ไม่เพียงแต่ทรงเล่าเหตุการณ์ระเบิดเท่านั้น ยังทรงให้คำอธิบายความหมายบางตอนของเพลง “เรารู้” เป็นครั้งแรก (และครั้งเดียว) ด้วย**(14)**

ก่อนอื่นขอแสดงความยินดี ต่อครูอารมย์ รัตนพันธุ์ ที่สามารถมารับเหรียญรัตนาภรณ์ ต่อหน้าพี่น้องลูกเสือชาวบ้านจำนวนหลายร้อยคนในวันนี้ และขอเพิ่มเติมพฤติกรรมต่างๆ ที่ได้เกิดขึ้นเป็นลำดับในวันนั้น ที่ยะลา

ตอนแรก ได้มีพิธีมอบรางวัลแก่โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนา ซึ่งถือกันว่าเป็นพิธีการที่ทำประจำปี สำหรับให้รางวัลแก่โรงเรียนที่ปฏิบัติดีทำการสอนดีที่ทางกระทรวงศึกษาได้สนับสนุน . . . นอกจากนั้น ต่อไป ก็มีพิธีเกี่ยวข้องกับการมอบเข็มแก่กรรมการอิสลาม ซึ่งเป็นประเพณีว่า ผู้ที่ปฏิบัติในฐานะเป็นหัวหน้าของ

ชาวอิสลามก็ได้รับเข็มเพื่อเป็นเครื่องหมาย

งานที่สามในวันนั้น ก็คืองานมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งท่านทั้งหลายที่เป็นลูกเสือชาวบ้านก็ทราบดีว่า ทำกันอย่างไร มีการมอบธงตามปกติ เสร็จแล้วก็มีการปฏิญาณตนตามความมุ่งหมายของลูกเสือชาวบ้านที่จะทำประโยชน์ ความสำคัญของลูกเสือชาวบ้านคือการกระทำตนให้มีประโยชน์แก่ส่วนรวม เพื่อความสงบสุข เพื่อความสามัคคี ประจงดอง เข้าใจกันดี ก็เกิดความก้าวหน้า ความปลอดภัยได้แน่นอน หลังจากมอบธงแล้ว เป็นธงที่ 9 ผู้ที่ถือธงก็กำลังกลับไปเข้าที่ ก็เกิดเสียงระเบิดขึ้นมา(15) เสียงระเบิดนั้น ในจิตใจของคนไม่ได้เห็นระเบิดก็เกิดการฉงนขึ้นมา ตอนแรกก็นึกว่าเป็นการจุดพลุ เพราะบางทีก็นึกว่าถือว่า อาจจะถือว่าการได้รับมอบแล้ว เสร็จสรรพเรียบร้อย ก็ถือว่าต้องมีการยิงสลุตในที่นี้ก็อาจถือว่าเป็นการยิงพลุ ซึ่งที่ว่าฉงนก็เพราะว่าไม่มีอยู่ในกำหนดการ แต่ต่อมาไม่ช้าไม่นานก็เห็นคนที่อยู่ทางซ้ายมือ ริงจากปราทที่เป็นที่เยี่ยมราษฎร ซึ่งเต็มไปด้วยคนนับแล้วเป็นคนหลายหมื่นคน ก็วิ่งมาถึงกลางสนามหลังแถวของลูกเสือชาวบ้านที่ตั้งอยู่ นอกจาก 9 รุ่นนั้น ก็มีรุ่นที่อีกประมาณ 20 รุ่นทั้งหมด ก็เห็นคนที่วิ่งมาแล้วมานอนราบ ก็เห็นว่ามิอะไรผิดปกติแน่นอน และผู้ที่อยู่ทางปราททางซ้ายมือของเรา ก็ลงหมอบเหมือนกัน ในเวลานั้น ทำให้ทุกคนก็ต้องตระหนกตกใจอยู่ไม่มากนักน้อย ทำให้งานซังกไปสักครู่หนึ่ง แต่นายอารมย์ รัตนพันธุ์ ในฐานะวิทยากรก็ได้ส่งทางไมโครโฟนให้ตรง และให้แสดงรหัส ลูกเสือในแถวที่เริ่มจะอลเวงเล็กน้อย ต้องบอกความจริงว่าไม่ใช่ว่าลูกเสือชาวบ้านอยู่โดยไม่ได้ตกใจ ก็ตกใจเหมือนกัน แต่โดยที่มีคำสั่งให้ยืนตรง และให้แสดงรหัส ทำสัตย์ปฏิญาณ แถวนั้นก็ตรง และเข้าระเบียบขึ้นโดยทันใด และการเปล่งเสียงปฏิญาณตนก็หนักแน่นเป็นพิเศษ ทำให้จิตใจของลูกเสือชาวบ้านทุกคนมีความกล้า มีความมั่นใจ ฉะนั้น ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะไม่ได้เสียเวลา ปฏิบัติตามสิ่งที่ดีควรปฏิบัติ ตามที่สมควรที่จะปฏิบัติ และให้ผล หลังจากปฏิญาณตนก็ได้มีการร้องเพลงให้จิตใจเข้มแข็งและไม่ไขเพื่อปลุกใจเท่านั้นเอง แต่เพื่อที่จะให้เจ้าหน้าที่ทหารตำรวจรวมทั้งเจ้าหน้าที่ลูกเสือชาวบ้านอื่นๆ ออกไปปฏิบัติภารกิจไปช่วยให้ประชาชนที่กำลังแตกตื่นกลับคืนไปสู่ที่ ทหารออกไปทันที ไปตรวจดูที่เกิดระเบิด ทางเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลก็ได้นำผู้ป่วยบาดเจ็บจำนวนหลายสิบคนไปโรงพยาบาลโดยเร็ว เข้าใจว่าการปฏิบัติโดยฉับพลันโดยเร็ว และตั้งใจจริง ทำให้ผู้ที่บาดเจ็บสาหัสที่สุดไม่เสียชีวิต หลังจากที่ยังร้องเพลงแล้ว ก็มีเวลาให้เจ้าหน้าที่ที่จะทำความเรียบร้อยขึ้นปลอบใจประชาชน ความจริง ประชาชนทั้งหลายนั้นเขาแตกตื่นเป็นธรรมดา แต่เมื่อเขาเห็นลูกเสือชาวบ้านและเจ้าหน้าที่เข้มแข็ง ก็ทำให้มีความไว้วางใจและมีความสงบขึ้น

ต่อจากนั้น ข้าพเจ้าก็ได้พูดกับลูกเสือชาวบ้านในทำนองว่า พวกเราได้ฝึกมาดี . . . วันนั้นได้บอกกับลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ในที่นั้นว่า วันนี้เราเจอของจริง ไม่ใช่ของเล่นๆ ไม่ใช่การฝึก โดยมากเขากันลูกเสือชาวบ้านชอบเล่น ซี่เล่น เออะอะก็ราวง เออะอะก็มีการแสดง ล้อกันไปล้อกันมา วันนี้เป็นของจริง คือมีเหตุการณ์ แต่เหตุการณ์นั้นเราต้องพิจารณาให้ดี พิจารณาโดยเฉียบพลัน ไม่ใช่โอ้อ้อ ต้องพิจารณาว่าเมื่อก็มีอะไร ก็บอกเขาว่ามีระเบิดเกิดขึ้น ก็ได้ยินกันทุกคน มีความอลเวง ก็เห็นกันทุกคน แต่เรายังไม่ทราบว่าจะเกิดจากอะไร หรือมีความเสียหายอะไรมากนักแค่นั้น วิธีที่ดีที่แน่นอนที่จะทำให้ไม่เกิดเสียงคือผลเสียยิ่งกว่าควรจะเป็นได้ ก็คือจะต้อง มีความเข้มแข็ง มีการเปิดหูเปิดตา อย่างให้เห็นอะไรๆแจ่มชัด ถ้าเกิดตกใจก็ตาม กลัวก็ตาม โกรธก็ตาม ก็ทำให้ไม่สามารถที่จะมีตาสว่าง ไม่สามารถที่จะคิดอะไรอย่างแจ่มแจ้ง เมื่อคิดอะไรไม่ออก เมื่อคิดอะไรไม่แจ่มแจ้ง อันตรายมาสู่เราทันที ถ้าเรามีความเข้มแข็งจริงๆ เราจะเห็นทุกอย่าง เราจะเหมือนเป็นคนเหมือนมีกำลังมากกว่าปกติ ถ้าเราพยายามที่จะมีความใจเย็น

เพราะฉะนั้น ตอนนั้นที่ร้องเพลงว่าเราสู้ ในที่นั้นก็เลยร้องเพลงว่าเราสู้ แล้วต่อไปเมื่อลงไปเยี่ยมลูกเสือชาวบ้าน เขาก็บอกว่าเราสู้ แต่ขอชี้แจงคำว่าเราสู้ว่าคืออะไร เพราะโดยมากเข้าใจผิด ในเพลงมีว่า เราสู้ เราสู้ที่นี่ ไม่ถอย คือสู้ที่นี่ แต่ว่าเราไม่ได้ถอย แต่เราไม่ได้ถูกรานไปที่ไหน เราสู้ ในทางกายเราสู้อยู่ตรงนี้หมายความว่า เราไม่ถอยไปทางไหน ใครจะมาไล่เราไม่ได้ เป็นสิทธิของเราที่อยู่ที่นี่ แต่ในทางใจนั้นสำคัญกว่า ในทางใจนั้น เราสู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ ไม่ได้หมายความว่าเราจะไปคว้าเอาปืนหรือลูกระเบิดมาขว้างใส่คนอื่น สู้ด้วยใจนี้สำคัญ คือสู้ด้วยความใจเย็น ใจที่หนักแน่น สู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ ถ้ามีอะไรอันตรายเข้ามาถึงเรา เราจะตัดสินใจได้ถูก ก็ไม่คิดว่าครุอาร์มยี่นี่ สู้ที่นี่ สู้ตรงนี้จริงๆ เพราะว่าเห็นอะไรชัดแจ่ม ถ้าเห็นอะไรที่ควรจะทำ ไม่ใช่ทำอะไรโดยหวัหเสย อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ที่อยากจะอธิบายมานานแล้วว่า คำว่าสู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ แปลว่าอะไร รวมทั้งคำว่าสู้จนตาย คำว่าสู้จนตายนี้ ดูท่าทางแล้วมันไม่ค่อยจะดี คล้ายๆว่าเราสู้แล้ว ถ้า

ใครมาตีเรา เราก็ตาย ขอให้ได้ชื่อว่าสู้จนตาย ความจริง สู้ที่นี้ สู้ตรงนี้ ทั้งทางกาย ทั้งทางใจ เราไม่ต้องถามจุดมุ่งหมายของการสู้ คือสู้ที่นี้ สู้ตรงนี้ ตามสิทธิของเรา ทั้งทางกาย ทั้งทางใจ สู้จนเราตายเอง ไม่ใช่ใครมาฆ่าเรา เพราะเราเหนียว เราจะเหนียวได้ก็ด้วยใจสู้ เราใจสู้จริง ๆ ใจสู้ที่มั่นคง ใจสู้ที่มั่นคงนี้ก็คือสู้ทางใจนี้ หมายความว่ามีความกล้าใจที่เข้มแข็ง ตอนที่ยังไปเยี่ยมลูกเสือ ก็ได้ทำการปฏิบัติตามที่ได้อบรมมาทุกครั้ง คือ ไปปลายแถวแล้วเดินมาทักทายปราศรัยผู้ที่เป็นประธานรุ่นหรือผู้ที่ถือธง ผู้ที่นั่งอยู่ ทักทั้งผู้ใหญ่ ทั้งเด็กกว่าเป็นยังงี้บ้าง สบายดีหรือเปล่า ก็ไปเจอ ไปถามคุณยายว่า ยายนะกลัวไหม เขาบอกดิฉันไม่กลัว ดิฉันไม่กลัว แล้วก็พวกเรารู้ทั้งนั้น ก็ต้องบอกเขาว่าสู้เอย่างที่สู้ตะกั้นะถูกต้อง แล้วก็มีคนหนึ่งเขาถามแล้วคุณละกลัวหรือเปล่า ก็เป็นคำถามที่ดีเหมือนกัน เพราะว่าเป็นของธรรมดา กลัวกันได้ เราถามเขาว่ากลัวไหม เขาก็ถามเราว่ากลัวไหม เป็นสิ่งที่น่ารัก เป็นสิ่งที่เขาเป็นห่วงเป็นใยว่าเราจะกลัว จะตกใจ ก็ไม่ทราบว่าจะตอบเขาอย่างไร ก็บอกว่า ก็ดูเอาเอง เมื่อตะกี้ก็ยืนอยู่ข้างบน เราก็เห็นทุกคน ทุกคนก็เห็นเรา หมายความว่า เราให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ก็ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องกลัวเลย . . .

ในทัศนะของผม ประเด็นสำคัญของพระราชธาธิบายเพลง “เราสู้” ข้างต้นก็คือเรื่อง “ไม่ต้องกลัว” นี้เอง (ขอให้สังเกตที่ทรงใช้คำว่า “ไม่กลัว” หรือ “ใจที่เข้มแข็ง” หลายครั้ง) ที่ทรงแนะนำให้ “สู้ด้วยใจ” ไม่ใช่ “ไปคว้าเอาปืนหรือลูกระเบิดมาขว้างใส่คนอื่น” นั้น ไม่ได้หมายความว่าทรงปฏิเสธสิ่งเหล่านี้ “สู้ที่นี้ สู้ตรงนี้ ทั้งทางกาย ทั้งทางใจ” นั่นคือไม่ได้ทรงปฏิเสธการสู้ “ทางกาย” หรือสู้ด้วยกำลังและอาวุธ กับฝ่ายที่ “ชูฆา ล้างโคตร” มิเช่นนั้น คงไม่ “ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทาน [เพลง “เราสู้”] แก่บรรดาผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ” ซึ่งก่อนอื่นก็หมายถึงทหารตำรวจที่ต่อสู้ด้วยอาวุธกับคอมมิวนิสต์ (ประโยคที่เพิ่งอ้างได้รับการตีพิมพ์ควบคู่กันเสมอกับบทเพลง “เราสู้” ที่ทางราชการพิมพ์ออกเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ในสมัยนั้น) และมีเช่นนั้น เราคงไม่สามารถเข้าใจท่าทีของราชสำนักต่อเหตุการณ์ 6 ตุลาดังกล่าวข้างต้น

เพลง “เราสู้” ได้รับการ “ใช้งาน” อย่างแพร่หลายในช่วงไม่กี่ปีแรกของทศวรรษ 2520 แต่พร้อมๆกับการเสื่อมถอยและสิ้นสุดของขบวนการปฏิวัติฝ่ายซ้ายในประเทศและต่างประเทศในกลางทศวรรษนั้น การ “ใช้งาน” ดังกล่าว ก็เริ่มลดน้อยและสิ้นสุดลงตามไปด้วย (เช่นเดียวกับเพลงปลุกใจของฝ่ายขวาอื่นๆ เช่น หนังสือแผ่นดิน) หนังสือ **ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าหน้าที่ผู้เสียชีวิตเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการในการรักษาความมั่นคงภายใน** เลิกตีพิมพ์บทเพลงนี้ไปในปี 2529(16) ทุกวันนี้ กล่าวได้ว่า แม้จะเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ แต่ “เราสู้” ก็ไม่ถูกนำมาแสดงหรือกระจายเสียงอีก (น่าสังเกตว่า แม้แต่ในวิกฤตการณ์ภาคใต้ปัจจุบัน ก็ไม่มีความพยายามจะรื้อฟื้นเพลงนี้ขึ้นมา ในโอกาสที่ทรงพระราชทานพระราชเสาวนีย์เกี่ยวกับวิกฤตการณ์นี้เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2547 สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงโปรดเกล้าฯให้พิมพ์การ์ดที่มีเนื้อเพลง “ความฝันอันสูงสุด” แจกแก่ผู้มาเข้าเฝ้าทุกคน)(17) อย่างไรก็ตาม ด้วยความบังเอิญ จังหวัดหนึ่งทางภาคอีสานได้ช่วยทำให้ “เราสู้” ไม่ถึงกับสูญหายไปจากชีวิตสาธารณะอย่างสิ้นเชิง อย่างน้อยก็ในมุมเล็กๆมุมหนึ่งของประเทศ ด้วยการทำให้ “เราสู้” ที่เคยเป็นเพลง กลายเป็น “ถาวรวัตถุ” ขนาดใหญ่ที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ขึ้นมา

กลางปี 2522 ถนนยุทธศาสตร์สายละหานทราย-ตาพระยา ที่รัฐบาลดำเนินการสร้างเป็นเวลาเกือบ 6 ปี ภายใต้การโจมตีขัดขวางอย่างดุเดือดของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ได้สำเร็จลง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดบุรีรัมย์ (กอ.รมน.จว.บร.) จึงตกลงให้สร้างอนุสาวรีย์เพื่อเป็นที่ระลึกแก่ทหารตำรวจ และพลเรือนฝ่ายรัฐบาลที่เสียชีวิตในการต่อสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ระหว่างการสร้างทาง ที่ริมถนนสายดังกล่าว บริเวณบ้านโนนดินแดง ตำบลโนนดินแดง อำเภอละหานทราย (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอโนนดินแดง) มีพิธีวางศิลาฤกษ์อนุสาวรีย์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2522 ใช้เวลาสร้าง 1 ปี ทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2523 (ทั้ง 2 พิธี มีเปรม ตินสุลานนท์ เป็นประธาน วันที่ 26 สิงหาคม เป็นวันเกิดเปรม) ในระหว่างนั้น กอ.รมน.จว.บร. ได้ดำเนินการเพื่อตั้งชื่ออนุสาวรีย์ ดังที่บรรยายไว้ในหนังสือที่ระลึกพิธีเปิด ดังนี้

เราสู้ : ชื่ออนุสาวรีย์พระราชทาน

.....

ชื่อพระราชทาน

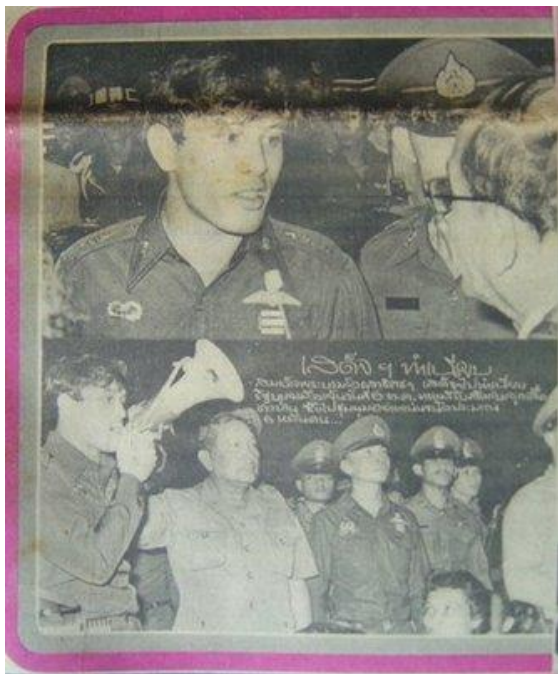
การที่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของทางราชการทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจและทหารผนึกกำลังกันเข้าร่วมต่อสู้ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งขัดขวางการก่อสร้างเส้นทางยุทธศาสตร์สำคัญด้วยความรักสามัคคีเป็นนำหนึ่งใจเดียวกัน ด้วยความห้าวหาญและเสียสละ จนสามารถสร้างทางได้สำเร็จ และเปิดการสัญจรไปมาได้ เป็นการรวมพลังกันเข้าต่อสู้เพื่อรักษาแผ่นดินไทย และเกียรติศักดิ์ของชาวไทยไว้ด้วยชีวิต เป็นปรากฏการณ์ทำนองเดียวกับเนื้อเพลงพระราชนิพนธ์ "เรารู้" ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานแก่บรรดาผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ ทั้งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ที่รู้จักและนิยมกันอย่างแพร่หลายในหมู่พสกนิกร กอ.รมน.จว.บร. ได้ติดต่อราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ชื่อ "เรารู้" เป็นชื่อของอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นใหม่ กอ.รมน.จว.บร. ได้รับแจ้งจากราชเลขาธิการว่า ได้นำความกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว มีพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อ "เรารู้" เป็นชื่อของอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นใหม่ ณ บ้านโนนดินแดง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ได้ตามที่ขอไป การที่ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อ "เรารู้" เป็นชื่ออนุสาวรีย์นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯแก่ กอ.รมน.จว.บร. และชาวบุรีรัมย์(18)

จนทุกวันนี้ "เรารู้" เป็นเพียงอนุสาวรีย์เดียวที่เกิดจากสงครามสมัยใหม่ของไทยไม่ว่าจะเป็นสมรภูมิในประเทศหรือนอกประเทศ ที่มี "ชื่อพระราชทาน"(19)

posted by somsak @ 6:18 AM

เชิงอรรถ (1 - 5)

(1) เป็นการบุกรุกเข้าไป ด้วยการตัดโซ่ที่ล่ามประตูรั้วทำเนียบ ดูการบอกเล่าของ พลเอก วิจารณ์วิสุทธ์, **ยังเตอร์กของไทย**, 2521, หน้า 209-211 ดูเหมือนพัลลภจะอยู่ในเหตุการณ์ด้วย

(2) **ดาวสยาม** 9 ตุลาคม 2519 รายงานข่าวอยู่ในหน้า 16 พระราชดำรัสอยู่ในหน้า 4 มีภาพพระบรมฉายาลักษณ์ (ในฉลองพระองค์ชุดนายทหาร) ขณะทรงมีพระราชดำรัสกับลูกเสือชาวบ้าน พร้อมคำบรรยายในหน้า 1 และ 4 พลเอก วิจารณ์วิสุทธ์ ได้บันทึกเกี่ยวกับพระราชดำรัสครั้งนี้ที่มีส่วนนอกเหนือไปจาก ดาวสยาม ว่า "ได้มีรับสั่งขบใจที่ทุกคนรู้สึกเจ็บร้อนแทนพระองค์" (**ยังเตอร์กของไทย**, หน้า 219) ไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นรายงานข่าวนี้อย่าง ยกเว้น **เดลินิวส์** วันที่ 9 ตุลาคม 2519 ซึ่งตีพิมพ์เฉพาะพระบรมฉายาลักษณ์ในหน้า 1 พร้อมคำบรรยายว่า "เสด็จฯทำเนียบ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯไปทำเนียบรัฐบาลเมื่อเย็นวันที่ 6 ต.ค. ทรงมีรับสั่งกับลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งไปชุมนุมอย่างแน่นขนัดประมาณ 6 หมื่นคน"

(3) ตัวอย่างของพาดหัวหนังสือพิมพ์บางฉบับในปลายวันนั้น: "นองเลือด ตายเจ็บนับร้อย จับนศ.แฉวนคอ-ประกาศฉกเงิน" (**ไทยรัฐ**), "จลาจลแล้ว แฉวนคอ นศ. เผาสต 5 ศพ จับเลขาสุนยัณีสิต-ให้ปลด 3

รมต.ด่วน” (เดลินิวส์), “นองเลือด! ประชาชนขยี้สูญ-จับแขวนคอ ตายนับร้อย” (ตะวันสยาม)
ภาพถ่ายนักศึกษาถูกแขวนคอและถูกเผาได้รับการตีพิมพ์ทุกฉบับ

(4) วลีชฐ เดชกฤษกร, **รอยพระยุคลบาท**, มติชน 2545, หน้า 307 ผมถูกทำให้ตระหนักถึงข้อมูลนี้
จากบทความ “กลุ่มพลังฝ่ายขวาและสถาบันพระมหากษัตริย์ในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519” ของ พุทธ
พล มงคลวรรณ ใน สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ (บก.), **25 ปี 6 ตุลา ในบริบทสังคมไทย**. สำนักพิมพ์ 6 ตุลา
รำลึก, 2546, หน้า 200

(5) **เสียงปวงชน** 9 ตุลาคม 2519, หน้า 12 ทั้งการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมผู้บาดเจ็บของพระเจ้าลูก
เธอ 2 พระองค์ครั้งนี้และการเสด็จไปพบลูกเสือชาวบ้านที่ทำเนียบในเย็นวันที่ 6 ของสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯจันทบุรี ไม่ได้รับการบันทึกในหนังสือทางการ **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือนตุลาคม
2519 – กันยายน 2520** ของสำนักราชเลขาธิการ (ดูหน้า 2 ของหนังสือ ซึ่งสรุปพระราชกรณียกิจ
วันที่ 5 ตุลาคม แล้วข้ามไปวันที่ 8 ตุลาคมเลย) ที่น่าสนใจคือ **เดลินิวส์** ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม 2519 ได้
ตีพิมพ์ภาพในหลวงและสมเด็จพระบรมฯ กำลังทรงเสด็จทอดพระบาท โดยมีลูกเสือชาวบ้านจำนวนหนึ่ง
นั่งถวายบังคมกับพื้น พร้อมคำบรรยายว่า “เมื่อลมฝนบนฟ้ามาแล้ว ลมโพธิ์แก้วจะพาพสกนิกรเสด็จ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อ
วันที่ 6 ต.ค. พสกนิกรชาวไทยผู้มั่นคงในองค์พระมหากษัตริย์ราช ฝ้าถวายความจงรักภักดีโดยค้ำคั่ง”
ถ้าคำบรรยายนี้ถูกต้อง ก็แสดงว่า **ในวันนั้น ในหลวงทรงเสด็จไปยังบริเวณใกล้กับสถานที่เกิด
เหตุ (ธรรมศาสตร์-สนามหลวง) มาก** น่าเสียดายว่า คำบรรยายไม่ได้ระบุว่าทรงปฏิบัติพระราช
กรณียกิจอะไรและเวลาใด (ทั้ง 2 พระองค์อยู่ในฉลองพระองค์สูทสากล) ตัดกันยังเป็นพระบรมฉายา
ลักษณ์สมเด็จพระบรมฯทรงกำลังนมัสการพระญาณสังวร โดยมีคำบรรยายว่า “พุทธมามก สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศ ถวายสักการะสมเด็จพระญาณสังวร ทรงแสดง
พระองค์เป็นพุทธมามก ปฏิบัติพระองค์โดยเบญจศีล ยึดมั่นในหลักพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระบรม
ศาสดา เมื่อวันที่ 6 ต.ค. นี้” (ทรงอยู่ในฉลองพระองค์สูทสากล จึงอาจเป็นเวลาใกล้เคียงกับที่เสด็จวัดพระ
แก้วในอีกภาพหนึ่ง)

เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของในหลวงและพระราชวงศ์ในวันที่ 6 ตุลา และวันต่อๆมา นับเป็นเรื่อง irony
ที่ ในหนังสือซึ่งเต็มไปด้วยการสรรเสริญพระบารมีของ กอบแก้ว สุวรรณทัต-เพ็ญ (Kobkua
Suwannathat-Pian, **Kings, Country and Constitutions: Thailand Political
Development 1932-2000**. RoutledgeCurzon, 2003, pp. 173-174) มีข้อความที่ผิดความ
จริง ต่อไปนี้ :

Two days after the massacre, the King broke his silence. His Majesty made a radio
broadcast calling for national unity in the face of the crisis. The message was clear:
King Bhumibol had issued 'a strong endorsement' of the new military junta.....
Perhaps to emphasize further the unmistakable stand of the Throne, Queen Sirikit

and the royal Princesses went to visit and provide food for the Village Scouts who encamped in the campus of Thammasat University. The death of democracy appeared a small prize to pay for the return of political stability and social status quo.

ความจริง คือ ในคืนวันที่ 8 ตุลาคม มีคำปราศรัยของสังัด ชลออยู่ และ ธานินทร์ กรัยวิเชียร แจงให้ประชาชนทราบถึงพระบรมราชโองการแต่งตั้งธานินทร์เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ไม่มีพระราชดำรัสของในหลวง (ดูรายงานข่าวโดยละเอียดใน **ไทยรัฐ** 10 ตุลาคม 2519) และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ไม่ได้เสด็จไปทรงเยี่ยมและพระราชทานอาหารแก่ลูกเสือชาวบ้านที่ตั้งแคมป์ในธรรมศาสตร์ (หลังเหตุการณ์ ไม่มีลูกเสือชาวบ้านตั้งแคมป์อยู่ที่นั่นด้วยซ้ำ มีแต่ตำรวจทหาร!) มีแต่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเสด็จเยี่ยมตำรวจที่บาดเจ็บที่โรงพยาบาลตำรวจดังกล่าวข้างต้น กอบแก้วไม่ได้อ้างอิงแหล่งข้อมูลใดๆสำหรับเรื่องสำคัญนี้ และขอให้สังเกตประโยคสุดท้ายที่พิมพ์ยกมาข้างต้นว่า กอบแก้วเลือกใช้คำ (นามธรรม) ว่า "The death of **democracy**" แทนที่จะเป็นคำ (รูปธรรมและจริงกว่า) ว่า students หรือ demonstrators ซึ่งจะทำให้ความหมายของประโยคนี้ ในบริบทของข้อความย่อหน้านี้ เปลี่ยนแปลงไปอย่างมหาศาล

ใน **The King Never Smiles: A Biography of Thailand's King Bhumibol Adulyadej** (Yale University Press, 2006, p.237), Paul M Handley กล่าวว่า "Some people claim to have seen Prince Vajiralongkorn on the scene at Thammasat on October 5 and 6 in the company of police and Village Scouts." แต่ข้ออ้างของ "some people" (Handley ไม่ได้ระบุว่าใคร) ไม่น่าจะเป็นความจริงเช่นกัน

posted by somsak @ **6:08 AM**

เชิงอรรถ (6 - 10)

(6) ในหนังสือ **พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือนตุลาคม 2519 – กันยายน 2520** ของสำนักพระราชเลขาธิการ (หน้า 7) ได้สรุปพระราชกรณียกิจเดียวกันนี้ของ 2 พระเจ้าลูกเธอ ไว้ดังนี้:
วันพุธที่ 20 ตุลาคม 2519

เวลา 14.50 น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จโดยรถยนต์ที่นั่ง จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลและบรรจุศพ นายเสมอ อ้นจรรย์ ลูกเสือชาวบ้านรุ่นที่ 6 ค่ายวังสราญรมย์ 206/3 กทม. 70 ซึ่งเสียชีวิตในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ณ ศาลาทักษิณประดิษฐ วัดพระศรีมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร

เวลา 16.05 น. เสด็จถึงหน้าศาลาทักษิณประดิษฐ วัดพระศรีมหาธาตุ เสด็จขึ้นศาลาทักษิณประดิษฐ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย พระสงฆ์สวดมาติกา จบแล้ว เสด็จไปทอดผ้า พระสงฆ์บังสกุล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ทรงหลังทักษิณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา จบแล้ว สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ทรงอ่านประกาศสดุดีเกียรติคุณนายเสมอ อ้นจรรย์ เสร็จแล้ว เสด็จไปที่หน้าหีบศพ ทรงหยิบดินห่อผ้าขาว-ดำ วางบนพานที่ตั้งอยู่หน้าหีบศพ และทรงวางพวงมาลา เมื่อเสร็จพิธีบรรจุศพแล้ว ทรงพระดำเนิน ทรงเยี่ยมลูกเสือชาวบ้านและราษฎรที่เฝ้าอยู่เป็นจำนวนมากภายในบริเวณวัด ทรงพระปฏิสันถารอย่างทั่วถึงกับลูกเสือชาวบ้าน และราษฎรเหล่านั้น สมควรแก่เวลา จึงประทับรถยนต์ที่นั่งเสด็จกลับถึงพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อเวลา 17.40 น.

ใน **ประมวลพระราชดำรัสและพระราชโองการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เล่ม 1** ปีพุทธศักราช 2519-2525 (2538) ไม่มีพระราชดำรัสสดุดีนายเสมอ อ้นจรรย์ รวมอยู่ด้วย (พระราชดำรัสปี 2519 ที่รวมไว้ในเล่มมีเพียง 2 รายการ วันที่ 2 และ 22 เมษายน)

น่าสังเกตว่า ในกรณีระเบิดหน้าทีประทับปี 2520 (ข้างล่าง) พระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ก็ทรงเป็นผู้นำร้องเพลง "เราสู้"

(7) โดยมีเพลง “ความฝันอันสูงสุด” ที่เคยพิมพ์อยู่ในหน้าแรกตั้งแต่ปี 2516 ย้ายไปพิมพ์บนปกหลัง (ยกเว้นปี 2527 ซึ่งสลบกัน และปี 2521 ซึ่งพิมพ์อยู่ติดกันใน 2 หน้าแรก) เฉพาะฉบับปี 2520 นี้ ไม่มี “ความฝันอันสูงสุด” อันที่จริง เนื้อเพลง “เราสู้” คงปรากฏตัวครั้งแรกในหนังสือที่ระลึกปี 2519 (มีพิธีวันที่ 6 พฤษภาคม) แต่ผมหาหนังสือที่ระลึกของปีนั้น ได้เพียงเล่มเดียว คือเล่มรายชื่อและรูปถ่ายผู้เสียชีวิต ซึ่งมีเพลง “เราสู้” และ “ความฝันอันสูงสุด” พิมพ์อยู่ในหน้าติดกันก่อนรายชื่อและรูปถ่าย เล่มบทความซึ่งผมยังหาไม่ได้ อาจจะมี “เราสู้” ตีพิมพ์อยู่ด้วยก็ได้

(8) ผมถูกเตือนให้ระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญนี้ โดยงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ เรื่อง “**ความรุนแรงกับการจัดการ ‘ความจริง’: ปัตตานีถึงศตวรรษ**” (ฉบับร่าง สิงหาคม 2545 แต่ฉบับที่ผมใช้อ้างอิงในเชิงอรรถที่ 19 ข้างล่างคือฉบับแก้ไขปรับปรุง พฤษภาคม 2547) บทที่ 6 เสียงระเบิดใกล้ที่ประทับ: แกล้งการณ์, เสียงเพลง และรถมอเตอร์ไซค์, ยะลา 2520

ยกเว้นที่ระบุเป็นอย่างอื่น ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้ในย่อหน้าถัดไป ผมสรุปมาจากแกล้งการณ์ที่รัฐบาลออกในขณะนั้น ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ (ผมใช้ **ไทยรัฐ, เดลินิวส์, บ้านเมือง, สยามรัฐ, ดาวสยาม และ ตะวันสยาม**)

(9) วลีชฎ เดชกุญชร **รอยพระยุคลบาท**, หน้า 351-352 “ผมตัดสินใจก้าวจากพื้นพลับพลาขึ้นไปบนแท่นที่เขาจัดถวายให้เป็นที่ประทับทั้งสี่พระองค์โดยเฉพาะ ผมเข้าไปยืนจนชิดพระวรกายพระเจ้าอยู่หัว และหันหน้าออกเพื่อเผชิญภัยที่อาจตามมา พร้อมๆกันนั้น นายทหารราชองครักษ์ประจำและนายตำรวจราชสำนักประจำคนอื่นๆ ก็ปฏิบัติอย่างเดียวกัน ผมเชื่อว่าคงเป็นครั้งแรกและยังเป็นครั้งเดียวที่พวกเขาได้เข้าถวายความปลอดภัยอย่างใกล้ชิดถึงเพียงนั้น ตามหลักการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้น สิ่งแรกที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยพึงกระทำ ก็คือเอาตัวบุคคลสำคัญผู้นั้นออกจากที่เกิดเหตุไปทันที เพื่อมิให้ได้รับอันตรายจากเหตุร้ายที่ยังอาจจะตามมาอีก แต่ไม่มีใครกล้าถวายบังคมทูลให้เสด็จออกจากพลับพลาพิธีนั้น เพราะทั้งพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์มั่งคั่ง ทรงยืนนิ่งอยู่สี่พระพักตร์เป็นปกติ”

(10) เกี่ยวกับการรายงานข่าวหรือ “การจัดการความจริง” กรณีนี้ของหนังสือพิมพ์สมัยนั้น ดูงานวิจัยของชัยวัฒน์ที่อ้างถึงในเชิงอรรถที่ 8 ข้างต้น อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่า โดยทั่วไป ชัยวัฒน์ให้ภาพที่ไขว้เขวด้วยการตีความมากเกินไป (over-interpretation) เขาเสนอว่ารูปแบบการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับวันที่ 24 กันยายน 2520 เปลี่ยนแปลงไปจากฉบับวันที่ 23 โดยในวันที่ 23 หนังสือพิมพ์ทุกฉบับเสนอข่าวเหมือนกัน ขณะที่วันต่อมา “เริ่มเลือกให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ในเหตุการณ์ต่างกันออกไป” (หน้า 200 ของงานวิจัย การขีดเส้นใต้เน้นคำของชัยวัฒน์เอง) ผมเห็นว่า ยกเว้นกรณี **เดลินิวส์** ที่ผมจะอธิบายข้างล่าง (และ **สยามรัฐ** ในบางด้าน) หนังสือพิมพ์ทุกฉบับเสนอข่าวนี้ในลักษณะที่เหมือนกันทั้ง 2 วัน คือ **ไม่รายงานข่าวเองว่าเกิดอะไรขึ้น** แต่อ้างจากแกล้งการณ์ของรัฐบาล (หรือในภาษาหนังสือพิมพ์ว่า “ข่าวแจก”) ผมคิดว่า สาเหตุสำคัญที่ภาพรวมของชัยวัฒน์ไขว้เขว เพราะเขา “ตกหล่น” ข้อมูลสำคัญอย่างหนึ่ง และมองข้ามความจริงอีกอย่างหนึ่ง ข้อมูลสำคัญที่ “ตกหล่น” คือ มีการเปิดเผยว่า กองเอกสารกรมตำรวจได้ขอร้องหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเกี่ยวกับการเสนอข่าวเรื่องที่เกิดขึ้นกับในหลวงติดกัน 2 วัน คือ รถมอเตอร์ไซค์ชนรถพระที่นั่งวันที่ 21 (**ดูเชิงอรรถที่ 12** ข้างล่าง) และระเบิดหน้าที่ประทับวันที่ 22 ว่า “ให้เสนอเป็นข่าวธรรมดา อย่าให้ประชาชนตื่นตื่น” (ดูคอลัมน์ “พื้นวันละหน” ของ “ไอศูรย์ รังษี” ใน **ตะวันสยาม** วันที่ 24 และ 25 กันยายน 2520 ซึ่งโจมตี **เดลินิวส์** อย่างรุนแรงที่ไม่ยอมทำตามคำขอร้องเหมือนหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ เพราะ “ฟังภาษาคนไม่รู้เรื่อง” และ “ตั้งสถาบันกษัตริย์มาหากิน”) ถ้าเรามองการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ขณะนั้นผ่านข้อมูลนี้ จะทำให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันแบบ “ข่าวแจก” ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (และไม่ตีความมากเกินไปแบบชัยวัฒน์) ส่วนความจริงอย่างหนึ่งที่ชัยวัฒน์มองข้ามคือ (ดังกล่าวข้างต้น) **เดลินิวส์** เป็นฉบับเดียวที่เสนอข่าวในลักษณะของการรายงานเองจากที่เกิดเหตุเพิ่มเติมด้วย ไม่ใช่รายงาน “ข่าวแจก” เท่านั้นเหมือนฉบับอื่นๆทุกฉบับ **เดลินิวส์** แทบจะเป็นฉบับเดียวที่ตีพิมพ์ภาพถ่ายเหตุการณ์จริงหลังการระเบิดไม่กี่วินาที ในฉบับวันที่ 24 และ 25 ซึ่งผมคิดว่าสำคัญมาก เพราะแสดงให้เห็น

เห็นอย่างชัดเจนถึงความซุลมุนวุ่นวายที่เกิดขึ้น (**ไทยรัฐ** ตีพิมพ์ภาพเหตุการณ์ 1 ภาพ แต่เป็นหลังการซุลมุนแล้ว แสดงว่ามีนักข่าวอยู่ในที่เกิดเหตุเหมือนกัน แต่กลับอาศัยแถลงการณ์รัฐบาลในการรายงานข่าว) **เดลินิวส์** เป็นฉบับเดียวเช่นกัน ที่รายงานข่าวมอเตออร์ไซค์ชนรถพระที่นั่งที่นราธิวาสตอนค่ำวันที่ 21 กันยายน **เพิ่มเติมจากที่เกิดเหตุ** (ความจริง ผมเห็นว่า มีเรื่องที่ขั้ววัฒนธรรมข้ามหรือไม่เอ่ยถึงอื่นๆอีก ซึ่งมีส่วนทำให้ภาพรวมออกมาไขว้เขว เช่นการที่เขากล่าวถึง "พาดหัว" ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ โดยไม่อธิบายว่า ลักษณะของการ "พาดหัว" เป็นอย่างไร ใหญ่เล็กแค่ไหน หรือการมองข้ามการวิจารณ์รัฐบาลของ ศักดิ์ฤทธิ์ (**สยามรัฐ** วันที่ 27 กันยายน 2520 คอลัมภ์ "คลื่นใต้น้ำ" หน้า 5) กรณี **สยามรัฐ** นับว่ามีลักษณะเสนอข่าวต่างกับฉบับอื่นในบางด้าน คือเป็นฉบับเดียวที่ตีพิมพ์ **ข่าวหน้า 1** ในลักษณะวิจารณ์รัฐบาลโดยตรง: "ส.ส.ปฏิรูปตำหนิรัฐบาลท่าหละหลวม ในการอารักขาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องรับผิดชอบเต็มประตู" (แต่ก็ยิ่งเหมือนฉบับอื่น – และต่างกับ **เดลินิวส์** – ในแง่ที่ใช้ "ข่าวแจก" ของเหตุการณ์ล้วนๆเช่นกัน)

posted by somsak @ **6:07 AM**

เชิงอรรถ (11 - 19)

(11) ตัวบของพระราชดำรัสนี้ ซึ่งพระราชทานหลังการระเบิดไม่กี่นาทีและสำนักราชเลขาธิการ "เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้" ตีพิมพ์อยู่ใน **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ ปีพุทธศักราช 2520**, หน้า 224-225 เปรียบเทียบกับที่รายงานใน **เดลินิวส์** (เพียงฉบับเดียว) แล้ว ไม่แตกต่างกันนัก

(12) อันที่จริง ควรกล่าวว่า เหตุการณ์ร้ายต่อพระราชวงศ์เพิ่งเกิดขึ้นไม่ถึง 24 ชั่วโมงก่อนการระเบิดหน้าที่ประทับ คือประมาณ 20 นาฬิกาของวันที่ 21 กันยายน 2520 ระหว่างที่ขบวนรถพระที่นั่งของในหลวง พระราชินี และพระเจ้าลูกเธอ 2 พระองค์ กำลังเล่นกลับจากการเสด็จเยี่ยมราษฎรที่ปัตตานี เพื่อไปยังพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ นราธิวาส มาตามทางสายปัตตานี-นราธิวาส เมื่อถึงทางแยกหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ได้มีรถมอเตออร์ไซค์ที่ขับโดยพลตำรวจสังกัดหน่วยปฏิบัติการพิเศษผู้หนึ่ง มีคนนั่งซ้อนท้าย 2 คน เป็นพลตชด. 1 คนและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล 1 คน ได้วิ่งฝ่าตำรวจจราจรที่ปิดกั้นทางแยกไว้แล้ว ด้วยความเร็วสูง พุ่งเข้าชนรถพระที่นั่งบริเวณไฟหน้าด้านซ้าย มอเตออร์ไซค์ดังกล่าวล้มลง และเกิดไฟลุก คนขับและคนนั่งมอเตออร์ไซค์ได้รับบาดเจ็บ ขบวนรถพระที่นั่งได้หยุดเพื่อช่วยเหลือนำส่งคนเจ็บไปโรงพยาบาล แล้วเคลื่อนต่อไปยังพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ดู **เดลินิวส์** วันที่ 23 กันยายน 2520 ซึ่งนอกจากรายงานข้อมูลของเหตุการณ์ข้างต้นตามแถลงการณ์รัฐบาลแล้ว ยังรายงานเพิ่มเติมว่า เมื่อเกิดเหตุ ขบวนรถพระที่นั่งได้หยุดลง พระราชินีและเจ้าฟ้าสิรินธรซึ่งประทับในรถอีกคันหนึ่ง และเจ้าฟ้าจุฬาภรณซึ่งประทับในรถคันเดียวกับในหลวง "ได้เสด็จลงจากรถเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บทันที ทรงให้แพทย์ที่ตามเสด็จให้นำเกลือกับผ้าบาดเจ็บ เจ้าฟ้าหญิงสิรินธรทรงถือขวดน้ำเกลือด้วยพระองค์เอง จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ได้นำคนเจ็บส่งโรงพยาบาล รถพระที่นั่งจึงได้เสด็จกลับพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์" ถ้ารายงานของ **เดลินิวส์** นี้ถูกต้อง แสดงว่าขณะนั้น ทั้ง 3 พระองค์ที่เสด็จลงจากรถมาดูแลเหตุการณ์ไม่ได้ทรงรู้สึกว่าจะอยู่ในอันตราย อาจจะมีทรงเข้าพระทัยในขณะนั้นว่าเป็นอุบัติเหตุ น่าคิดว่า เมื่อเกิดระเบิดในวันต่อมา ขณะทรงนำร้องเพลง "เราสู้" นั้น พระเจ้าลูกเธอทั้ง 2 พระองค์ได้ทรงระลึกย้อนมองเหตุการณ์รถมอเตออร์ไซค์ชนรถพระที่นั่งต่างออกไปหรือไม่ ต้นเดือนต่อมา (ตุลาคม) กรมตำรวจสรุปผลการสอบสวนกรณีนี้ว่า เป็นอุบัติเหตุ เนื่องจากคนขับเมาและประมาท ไม่ได้เจตนาทำร้ายในหลวง อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่า ปฏิเสธไม่ได้ว่า ลำพังการเกิด "อุบัติเหตุ" เช่นนี้ ก็นับว่าผิดปกติอย่างยิ่งแล้ว การมาเกิดขึ้นภายใน 20 ชั่วโมงก่อนเหตุการณ์ที่ยิ่งกว่าผิดปกติอย่างการระเบิดหน้าที่ประทับ ก็ต้องนับเป็นเรื่อง "ความบังเอิญ" ที่เกือบจะเหลือเชื่อ จนทุกวันนี้ ทั้ง 2 เหตุการณ์ (ทั้งในแง่แยกกัน และในแง่ที่มาเกิดพร้อมกัน) ยังคงเป็นสิ่งที่ไม่เคยเกิดกับสถาบันกษัตริย์ไทยสมัยใหม่ในเวลาอื่นใดเลย (และดู ความทรงจำของวสิษฐ เดชกุญชร, **รอยพระยุคลบาท**, หน้า 347-349 ซึ่งเปิดเผยว่า ขณะรถมอเตออร์ไซค์ชนนั้น ในหลวงทรงกำลังขับรถยนต์พระที่นั่งด้วยพระองค์เอง)

(13) ดูเชิงอรรถที่ 12 ข้างต้น [หมายถึงเชิงอรรถที่ 12 ของบทความฉบับเต็ม ไม่ใช่ชื่อของ "ภาคผนวก" นี้ ในฉบับที่ตีพิมพ์ใน **ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง** เป็นเชิงอรรถที่ 11 หน้า 145]

(14) ดูตัวบทพระราชดำรัสใน **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่างๆปีพุทธศักราช 2520**, หน้า 273-280 สำหรับเวลาที่ทรงใช้ ดูจากที่ทรงมีพระราชดำรัสว่า “ลงมาประมาณ 17 น. บัดนี้ ก็ 17.55 น. แล้ว ก็ได้พูดมาเกือบตลอด”

(15) แถลงการณ์รัฐบาลวันที่ 23 กันยายน 2520 กล่าวว่า ขณะเกิดระเบิด ผู้ว่าราชการจังหวัดกำลังอ่านรายงานถวาย

(16) หนังสือที่ระลึกปีสุดท้ายที่มีการพิมพ์บทเพลง “เราสู้” ที่ผมหาได้คือปี 2527 ผมไม่แน่ใจว่ามีพระราชพิธีและหนังสือที่ระลึกในปี 2528 หรือไม่ ในปี 2529 ชื่อหนังสือได้เปลี่ยนเล็กน้อยเป็น **อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพผู้เสียชีวิตเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการพิเศษในการรักษาความมั่นคงภายใน** และเข้าใจว่า เหลือเพียงเล่มเดียว ไม่ได้แบ่งเป็น 2 เล่มอีก ในเล่มมีเพียง “ความฝันอันสูงสุด” (ไม่ได้อยู่ในหน้าแรก) หนังสือปี 2530 ก็มีเฉพาะเพลง “ความฝันอันสูงสุด” ขณะที่ในปี 2532 (หาฉบับปี 2531 ไม่ได้ อาจจะไม่มีพิธี) หนังสือเปลี่ยนชื่ออีกเป็น **อนุสรณ์พิธีพระราชทานเพลิงศพผู้เสียชีวิตเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในและรักษาอธิปไตยของชาติ พ.ศ. 2532** และไม่มีทั้ง 2 เพลงเลย

(17) ข้อมูลนี้ได้จาก **The Nation**, 17 November 2004, 4A: “Yesterday’s audience with Her Majesty the Queen was unprecedented in the history of Royal engagement with the public. Her Majesty also hosted a tea party for the audience on the Dusit Palace lawns. Every audience member was given a card with a poem written by His Majesty entitled ‘The Ultimate Dream’. The poem declares Thai people’s willingness to die for their compatriots.” ไม่มีหนังสือพิมพ์ไทยฉบับใด (รวมทั้ง **Bangkok Post**) รายงานเรื่องการ์ดนี้ แม้ว่าบางฉบับจะพูดถึงการพระราชทานเลี้ยงน้ำชา

(18) เราสู้ อนุสรณ์คำนึงถึงเกียรติประวัติและสัจดีวีกรรมของประชาชน เจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร และบรรดาที่ได้เข้าร่วมการต่อสู้ในการสร้างทางสายละหानทราย-ตาพระยา, หน้า 18.

(19) ดูจากข้อมูลในเว็บไซต์ขององค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์

<http://www.thaiveterans.mod.go.th>

posted by somsak @ 6:00 AM